CHIZMACHILIK FANINI O‘QITISHDA ADAPTIV TA’LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI

Qozoqboyeva Dildora To’ychiboy qizi
Toshkent viloyati Pedagogik mahorat markazi

Annotatsiya / Resumé

Ushbu tezisda chizmachilik va muhandislik grafikasi fanlarini o‘qitishda adaptiv ta’lim texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari, dolzarbligi va amaliy ahamiyati yoritilgan. O‘quvchilarning individual fazoviy tasavvur darajasini hisobga olgan holda o‘quv jarayonini tabaqalashtirish hamda raqamli texnologiyalar yordamida shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim trayektoriyasini yaratish masalalari ilmiy asoslab berilgan.

Dolzarbligi

Zamonaviy ta’lim tizimida o‘quvchilarning individual xususiyatlari, qobiliyatlari va ta’lim olish tezligini hisobga olgan holda o‘quv jarayonini tashkil etish dolzarb masalalardan biridir. Xususan, chizmachilik (muhandislik grafikasi) fanida o‘quvchilarning fazoviy tasavvuri, mantiqiy fikrlash va grafik savodxonlik darajasi bir xil emas. An’anaviy yondashuvda barcha o‘quvchilarga bir xil murakkablikdagi topshiriqlarning berilishi o‘zlashtirish ko‘rsatkichining pasayishiga olib keladi. Adaptiv ta’lim texnologiyalarini tatbiq etish ushbu tafovutni bartaraf etish hamda har bir ta’lim oluvchi uchun moslashuvchan va samarali ta’lim muhitini yaratish imkonini beradi.

Muammoning o‘rganilganlik darajasi

Ta’limni adaptiv va shaxsga yo‘naltirilgan holda tashkil etish bo‘yicha xorijiy va mahalliy pedagog olimlar tomonidan ko‘plab tadqiqotlar olib borilgan. Biroq, aynan grafik fanlar va chizmachilikni o‘qitishda raqamli adaptiv platformalardan foydalanishning pedagogik mexanizmlari yetarlicha kompleks tadqiq etilmagan.

Tadqiqot maqsadi va vazifalari

Chizmachilik fanini o‘qitishda adaptiv ta’lim texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlarini ochib berish, ularni o‘quv jarayoniga tatbiq etish metodikasini ishlab chiqish hamda ushbu yondashuvning o‘quv samaradorligiga ta’sirini asoslashdan iborat.

Asosiy mazmuni va pedagogik imkoniyatlari

1. Individual ta’lim trayektoriyasini shakllantirish: Chizmachilik fanida adaptiv ta’lim texnologiyalarini qo‘llash quyidagi muhim pedagogik imkoniyatlarni taqdim etadi:

Adaptiv texnologiyalar (sun’iy intellektga asoslangan platformalar, raqamli topshiriq tizimlari) o‘quvchining chizmachilik bo‘yicha dastlabki bilim va ko‘nikmalarini diagnostika qilib, unga mos darajadagi topshiriqlarni (oddiy geometrik shakllardan murakkab proeksiyalar va kesimlarga) taklif etadi.

2. Fazoviy tasavvurni bosqichma-bosqich rivojlantirish: O‘quvchilarning fazoviy fikrlash darajasi turlicha bo‘lgani sababli, adaptiv tizimlar 3D modellashtirish va interaktiv vizuallashtirish vositalari orqali grafik topshiriqlarni har bir o‘quvchi o‘zlashtirish sur’atiga mos ravishda murakkablashtirib boradi.

3. Avtomatik diagnostika va tezkor qayta aloqa: Raqamli adaptiv platformalar o‘quvchilar tomonidan grafik topshiriqlarni bajarishda yo‘l qo‘yilgan xatolarni (masalan, chiziqlar turini noto‘g‘ri qo‘llash, o‘lcham qo‘yishdagi qoidabuzarliklar) darhol aniqlaydi va tuzatish bo‘yicha individual tavsiyalar beradi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

4. Motivatsiya va o‘z-o‘zini baholashni oshirish: O‘quvchining o‘z bilim darajasiga mos topshiriqlarni bajarishi unda muvaffaqiyat hissini shakllantiradi va fanga bo‘lgan qiziqishini orttiradi. Bu esa o‘z navbatida mustaqil ta’lim olish ko‘nikmasini rivojlantiradi.

Xulosa va tavsiyalar

Chizmachilik fanida adaptiv ta’lim texnologiyalaridan foydalanish o‘quv jarayonining moslashuvchanligini ta’minlaydi, o‘qituvchining vaqtini samarali taqsimlashga yordam beradi va o‘quvchilarning grafik kompetensiyalarini sifatli shakllantirish uchun keng pedagogik imkoniyatlarni olib kiradi. Uzoq muddatda bu yondashuv muhandislik va texnik yo‘nalishdagi bo‘lajak mutaxassislarni tayyorlash sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muslimov N.A. va boshqalar. Innovatsion ta’lim texnologiyalari. – T.: “Sano-standard”, 2015.
2. Ro‘ziyev E.I., Ashirboyev A.O. Muhandislik grafikasi o‘qitish metodikasi. – T.: “Yangi asr avlodi”, 2010.
3. Brush J. Adaptiv ta’lim texnologiyalari va raqamli didaktika tamoyillari. – Toshkent, 2022.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.